

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEČ

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. - List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Državna valjarna v Zenici začne delovati

Pomemben govor predsednika vlade

Zenica, 3. okt. AA. Danes je bila tu zelo slovesno otvorjena nova valjarna železa z velikimi profili. Ob 10.45 je prisel v Zenico odposlanec Nj. Vel. kralja, poveljnik druge armijske oblasti general Bogoljub Hlč. Hkratu se je pripeljal tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović. Z njima so prišli še ministri dr. Spaho, dr. Behmen, Djura Janković, dr. Vrbanič in drugi.

Minister za gozdove in rudnike Djura Janković je imel pozdravni govor.

V svojem govoru je dejal:

Leta in leta smo izvažali velike količine naše odlične železne rude v tujino. Še danes smo na žalost prisiljeni k temu. Uvažali pa smo in še zmerom uvažamo drage proizvode iz iste rude. Če vzamemo samo čas od leta 1929, ki je bil leto največje povojne prosperitete, preko let največje gospodarske depresije, v katerih sta izvoz in uvoz padla na najnižjo stopnjo in če računamo vrednost vseh do danes uvoženih železnih in jeklenih proizvodov, dobimo rezultat, ki se ga ustrašimo.

Ta valjarna za velike profile predstavlja po svoji kapaciteti in možnosti, da proizvaja raznovrstne izdelke, tako instalacije na vsem Balkanu in bližnjem jugovzhodu. Že s tem je podana možnost, da morda že v kratkem pričnemo naš uvoz zamenjati v najbližje sosedne države, če ne še dalje. Ta čas bo nastopil, ko se prično graditi moderne visoke peči, kar je kraljevska vlada v svojem delovnem programu že napovedala. Tedaj bo mogoče popolnoma izkoristiti vso kapaciteto in vse naprave jugoslovanske težke industrije.

Ce gremo po tej določeni in edini pravilni, za državo in narod koristni poti še dalje, bomo prišli do dne, ko bo vse rudno bogastvo, s katerim je priroda tako obilno obdarila našo Jugoslavijo, izkoriščeno izključno za blagostanje jugoslovanskega naroda.

Z valjarno za velike profile, ki se v njej z današnjim dnem pričneta delo, kakor tudi z napravami, ki se bodo v najkrajšem času tu zgradile, bomo odpravili poslednje ovire popolne avtonomne oskrbe naše domače vojske z vsemi tehničnimi sredstvi za obrambo države.

Z ustvaritvijo težke industrije tako velikega obsega si bo država pridobila na tem področju prevladujočo položaj in s tem tudi možnost, da odločilno vpliva kakor zahtevajo obči interesi. Z enakim namenom si bo država ustvarila možnost, da po potrebi nesebično prispeva in žrtvuje za povzdigo in napredek one privatne industrije, katere delovanje je v javnem interesu in ki ima nalogo, da našega poljedelca preskrbi s čim boljšim in čim cenejšim orodjem.

Gospod predsednik kraljevske vlade, pred 16 meseci ste na tem mestu pri položitvi temeljnega kamna za to valjarno proglasili novo gospodarsko politiko, ki je odpravila dosedanje nazore na delavnem področju. Že do danes izvršena dela so živ dokaz popolne pravilnosti te politike. Kajti ta politika donosa ogromne koristi kraljevini Jugoslaviji, njenemu gospodarstvu in njenemu delovnemu ljudstvu. Poverili ste mi, da kot resorni minister zgradim te naprave. Srečen sem, da vam lahko kot vaš skromni sodelavec sporočim, da je vaša odredba izvršena točno v določenem času.

Na banketu, ki je bil popoldne prirejen v proslavo otvoritve nove valjarne, je govoril tudi predsednik kraljevske vlade dr. Milan Stojadinović. V svojem govoru je rekel:

Govor dr. Stojadinovića

Pred letom dni smo s tega mesta v tem industrijskem centru, polnem premoga in železne rude, proklamirali našo novo gospodarsko politiko. Danes se moremo ozreti nazaj za leto dni. Prvo delo te politike stoji tu pred nami kot dovršeno čin. To delo ni majhno, niti običajno, nego poslednja beseda moderne tehnike. Tisoči in tisoči ljudi bodo enako kakor danes leto in dni z vseh strani prihajali, da vidijo in se divijo tej dovršenosti človeškega ustvarjanja. Mnogi izmed vas, ki vas danes vidim, so sodelovali tudi preteklo leto pri položitvi temeljnega kamna, toda zdaj se mi, da moremo danes med nami iskreno priznati, da je bilo malo število onih, ki so verjeli, da bo tako veliko delo v tako kratkem roku dovršeno. Zato smatram za svojo prijetno dolžnost, da se vsem delavcem pri tem velikem delu zahvalim, vsem brez razlike do ministra za gozdove in rudnike pa do najnižjega njegovega sodelavca, od podjetnika pa do zadnjega težaka, ki so sodelovali pri gradnji nove delavnice.

Ono, kar nas mora vse radevati, je, da se tovarne in delavnice podobne tej v Zenici, v zadnjih mesecih grade po vsej naši državi. Pa ne samo tovarne, nego grade se tudi ceste in železnice, grade se vodovodi in vodnjaki. Mi smo priče gospodarskega razvoja, ki ga naša država do sedaj še ni doživela.

Bilanca naše izvozne trgovine je bila samo v prvih osmih mesecih tega leta aktivna za 600 milijonov dinarjev. Državni dohodki so bili samo v pr-

vih štirih mesecih tekočega proračunskega leta za 500 milijonov večji, kakor v istih štirih mesecih preteklega leta. Kredit države se je toliko dvignil, da je mogel finančni minister v naši državi emitirati državne bonde za 1 milijardo din, zlate in devizne rezerve Narodne banke so se povečale za pol drugo milijardo din. Hranilne vloge privatnih vlagateljev so se dvignile za celo milijardo din v enem samem letu. Dodatek k vsemu temu še razdolžitve kmetov, povišanje cen kmečkim pridelkom pa boste tako dobili vtis, kako velik napredek je bil dosežen v zadnjem času na gospodarskem področju. Spričo takega gospodarskega blagostanja se ni čuditi, da so se vršila tako grandiozna dela, kakor je naša železarna v Zenici. Točno je, da bo služila za bazo napredka našega narodnega gospodarstva, kakor je točno tudi to, da bo koristna tudi naši nadi, našim narodni vojski, ne da bi napadala in zahtevala tuje, nego da bi se branila, če bo kdaj to potrebno.

Politično obzorje okrog naših mej se je v poslednjem letu k sreči znatno razvedrilo. Po sklenitvi sporazuma z našimi zapadnimi sosedi je prišlo do sporazuma tudi z našimi severnimi sosedi. Tako smo uničili in odpravili bedo in težave naroda in s sosedi zaključili pogodbe, s katerimi smo našemu dobremu narodu omogočili, da se — brez skrbi nasproti zunanemu svetu — posveti gospodarskemu, socialnemu in kulturnemu napredku v okviru meja svoje velike in nedeljive države kraljevine Jugoslavije.

Na banketu je govoril tudi nemški poslanik von Heeren.

Velike spremembe v vodstvu rdeče vojske

Veliki admiral Orlov odžagan

Varšava, 3. okt. TG. Iz Moskve poročajo, da je bil za pomočnika vojnemu komisarju Vorosilovu postavljen dosedanj armadni komisar II. razreda Smirnov.

Peter Aleksandrovič Smirnov je v vrhovnem štabu rdeče armade popolnoma nova osebnost in je prišel na tako visoko mesto, ker je bila med tem iz rdeče vojske odstranjena skupina okrog ustreljenega maršala Tuhačevskega. Kajti isti dan, ko so bili maršal Tuhačevski, general Jakir in drugi ustreljeni, je bil Smirnov že imenovan za šefa političnega oddelka v vojnem ministrstvu, torej na mestu Gamarnika, ki so ga prisilili, da je napravil samomor, kakor te reči v sovjetski Rusiji imenujejo. Do takrat je bil Smirnov politični šef leningradskega armadnega poveljstva in je torej služil pod sedanjim šefom vsruskega generalnega štaba generalom Šapošnikovim, ki je takrat poveljeval leningrski armadi.

Skoraj istočasno, ko je bilo objavljeno poročilo o tej važni spremembi v vojnem ministrstvu je uradni list tudi objavil, da je bil odstavljen veliki admiral Orlov, vrhovni poveljnik rdečega

brodovja sovjetske Rusije. O njegovi odstavitvi so že dalj časa govorili. Znano je, da je bil tik pred odhodom sovjetske delegacije na slovesnost angleškega kralja imenovan za predstavnika Rusije namesto maršala Tuhačevskega, ki je mesto v Londonu romal v ječo in kmalu nato na morišče. Takrat je Orlov vžival še zaupanje. Sedaj je prišla vrsta tudi na njega. Krožila so poročila tudi o poveljniku rdečega brodovja na Daljnem vzhodu admiralu Viktorovu, da bo odstavljen. Sedaj se je izkazalo, da so te vesti neresnične in da je bil odstavljen veliki admiral Orlov, na njegovo mesto kot vrhovni poveljnik vsega sovjetskega brodovja pa je bil imenovan prav tisti admiral Viktorov.

Brodovski praporščak prvega razreda, kakor imenujejo v sovjetski Rusiji najvišji častniški čin v vojnem brodovju in kar odgovarja činu velikega admirala (ali maršala v vojski), pripada tisti dandanes že silno redki skupini sovjetskih vojakov, ki so služili še v stari carski armadi ali mornarici. Veliki admiral Orlov je bil vrhovni poveljnik sovjetskega brodovja od l. 1926 naprej in je izključno njegova zasluga, da je sovjetsko vojno brodovje tako opremil in tako pomnožil, da je upoštevan činitelj na vseh svetovnih morjih. O vzroku njegove odstavitve ni nič znanega in bo ta zadeva brez dvoma ostala nerazrešljiva tajnost. Tudi o bodoči usodi admirala Orlova ni znano ničesar. Ali bo sledil maršalu Tuhačevskemu, ali pa ga bodo prisilili, da napravi samomor. Stalinova Rusija se zavija vedno bolj v strašno tajno krov.

Anglija prepelje hujskajoče arabske voditelje na otoke v Indijskem morju

Jeruzalem, 3. okt. TG. Angleška vlada je arabske voditelje, ki jih je zadnje dni zaprla, spravila na bojno križarko »Sussex«, ki je davi zapustila palestinsko pristanišče Hajfo. Na krovu je imela štiri arabske voditelje. Arabitani in odstavljani veliki mufti (verski poglavar palestinskih Arabcev) ni bil med njimi. On je zaprt v Omarjevi mošaji in čaka na nadaljnje ukrepe angleškega palestinskega komisarja. Med odpeljanimi voditelji se nahaja jeruzalemski župan Husein Kalidi, tajnik vrhovnega arabskega odbora Fuad Effendi Saba, blaginjak tega odbora Ahmet Hilmi paša in ravnatelj Arabske banke v Hajfi. Po štirih urah se je križarka »Sussex« vrnila nazaj v pristanišče, iz česar sklepajo, da je arabitane voditelje na visokem morju oddala neki drugi ladji, da jih odpelje na Sejšelske otoke, ki ležijo v Indijskem morju, kjer bodo internirani. Angležem pa se je posrečilo uteči predsedniku arabske stranke Jamalu Huseinu, sorodniku jeruzalemskega župana. Angleško orožništvo je danes zaprla še nekatere vodilne arabske močje. Vojaštvo je zasedlo vse vojaško važne postojanke v mestu in po vsej deželi. Povsod vlada mir. Prebivalstvo je pod vtisom odločnih ukrepov angleškega komisarja, ki hoče napraviti konec neprestanim nemirom. Za jeruzalemskega župana bo imenovan neki Anglež, ki že dolgo časa prebiva v Palestini.

Japonska ofenziva na jugu, kitajska pa na severu

Peiping, 3. oktobra. AA. Havas: Japonska vojska, ki prodira na fronti Tjencin-Pukev, je prispejala v Soanjuan na meji Hopeja in Santunga. Kitajci so se morali pred njimi naglo umikati. Vse kaže, da bo danes padel Tehčev. Japonska letala so mesto že bombardirala.

Peiping, 3. oktobra. AA. Japonska ofenziva v smeri proti Tajuanu se naglo razvija, tako da se kitajske čete ne morejo niti koncentrirati in pripraviti se za odpor. Zaradi tega ni izključeno, da se bodo Kitajci umaknili vse do Rumene reke, ki je Japonci nedvomno ne bodo poskusili prekoračiti, ker bi se na tak način lahko izpostavili nevarnosti hudega poraza.

Nanking, 3. oktobra. AA. Po kitajskih telefonskih poročilih je kitajska vojska v severnih pokrajinah prešla v protiofenzivo. Predvsem bodo skušali v severnem delu pokrajine Sansi pognati Japonce nazaj na drugo stran kitajskega zidu. Pri Juapingu, ki leži 110 kilometrov severno od Tajuaana, se je razvila huda borba. Na japonski strani edelujejo tudi mongolske in mandžurske jedinice.

Sangaj, 3. oktobra. AA. Kitajska vojska je prešla pri Kvanpingu, ki leži 120 kilometrov južno od Tajuaana, v ofenzivo, da bi pregnala Japonce na drugo stran velikega kitajskega zidu. Sangajski župan je sredi demantiral vesti, po katerih bi se morala že v bližnjih dneh vršiti posebna kitajsko-japonska konferenca za sklenitev miru.

Sangaj, 3. okt. b. Šesti dan strahovite japonske pomorske, kopne in zračne ofenzive na raznih sektorjih bojišča je končal brez vseh uspehov. Kljub krvavim napadom in proti napadom na sektorjih Capeja, Lotiena in Lihuhonga trdijo Kitajci, da so njihove prve linije ostale nedotaknjene. Strahovito japonsko zračno bombardiranje sangajskih predmestij je celo bloke hiš spremenilo v razvaline. Japonske vojske ladje so še nadalje obstrlejevale levo obalo reke. Vse japonske pri-

Japonski list svetuje mirovna pogajanja

Tokio, 3. oktobra. AA. Havas: List »Nijaks« smatra, da je treba pripraviti mirovna pogajanja, kakor hitro dosežejo japonske čete pri Sangaju odločilno zmago. List se boji, da bodo izjave ministrskega predsednika Kanoe in zunanje ministra Hirote, češ da se »Japonska bori sedaj samo za kitajsko prijateljstvo, ne pa za kitajsko ozemlje«, oropale Japonsko sador njene zmage. List pravi, da bi kazalo že sedaj preprečiti novo bodočo vojno med Japonsko in Kitajsko na ta način, da Japonska zasede nekaj kitajskega ozemlja. Dejansko bi smela Japonska na podlagi svojega prijateljstva s Kitajsko zahtevati, naj ji Kitajski plača reparacije in vrne izdatke, ki že sedaj znašajo 2 in pol milijarde jenov.

Bolezen nadškola Bauerja

Zagreb, 3. okt. b. V zadnjem času so se pokazali pri prevzu nadškola g. dr. Bauerju simptomi slabšanja sra. Pred 6 dnevi so nastopile težave na pljučih s temperaturo 39°. Sledeče dni se je stanje popravilo, danes okoli poldneva pa je nedolga zopet nastopila slabost sra.

Dan Križarjev v Zagrebu

1.000 družtev, 41.000 članov

Zagreb, 3. okt. b. Križarska mladina v Zagrebu je tudi letos priredila svoj križarski dan, ki je posvečen spominu blagopokojnega dr. Ivana Merca. Današnji križarski dan se je začel s službo božjo v stolnici, ki jo je opravil nadškof koadjutor dr. Stepinac. Po službi božji se je razvil velik spreved nad 2000 križarjev v vzornem redu po glavnih zagrebskih ulicah proti prostoru zagrebskega velesejma. Tam je bila ob 11 proslava križarske mladine, nato pa je gospa prof. Stankovičeva predavala »Z Bogom in za Boga«. Nato so razna križarska društva izvajala različne prizore. Igrala je tudi križarska godba. Na koncu je Ivan Protulipac govoril o »Novi mladini in o božji Hrvatski«. Popoldne ob 4 se je na zagrebskem velesejmu začela smotra, ki je pokazala vse, s čimer se križarji bavijo. Na današnjih slovesnostih se je videlo, da so te organizacije razvile svoje delo v delovskih, dijaških in kmetijskih krogih. Videti je bilo mnogo kmetijske mladine v narodnih nošah. V tem letu so se križarske organizacije znatno povečale, ker imajo sedaj okoli 1100 društev z več kot 41.000 člani, ki marljivo delajo in so imeli v tekočem letu nad 26.000 sestankov.

Mladina JRZ

Belgrad, 3. okt. m. Ob navzočnosti ministra za telesno vzgojo naroda g. dr. Rogića je bila danes seja glavnega odbora mladinskih organizacij JRZ, ki so se je udeležili tudi predstavniki vseh banovinskih mladinskih organizacij JRZ. Iz Slovenije je prisostvoval seji g. Rudolf Smersu. V glavnem odboru pa je nadaljeval Slovenec še dr. Bojan Pire, šef oddelka centralnega higijskega zbora.

Dnevni red današnje seje glavnega odbora mladinske organizacije JRZ je bil predvsem posvečen pripravam za bližnji kongres mladinskih organizacij JRZ, ki bo 24. t. m. v Belgradu in ki bo lepa manifestacija mladine, organizirane v JRZ. Na kongresu bo govoril tudi predsednik glavnega odbora JRZ dr. Milan Stojadinović, predsednik vlade in zunanji minister.

Belgrajske vesti

Belgrad, 3. okt. m. Danes je minilo 10 let, odkar je bila na zavzemanje slovenskih škofov vplejena redna slovenska služba božja ob nedeljah in praznikih za belgrajske Slovence. To važno obletnico so belgrajski slovenski katoličani danes slovesno praznovali v cerkvi Kristusa Kralja. Ob pol 6 zjutraj je imel v tej cerkvi krasen cerkveni govor g. Tomaž Ulaga, ki je danes pred desetimi leti prišel pastirovat. Nato so zapeli zahtevalno pesem »Tebe Boga hvalimo«.

Belgrad, 3. okt. m. Danes je bil v Novem Sadu prvi kongres Zveze sladkovodnih ribarskih združenj. Na kongres je prišlo precej zastopnikov sladkovodnih ribarskih združenj iz vse države. Na kongresu je več govornikov povdarjalo, da bo novi zakon o sladkovodnem ribarstvu, ki sta ga že sprejela Narodna skupščina in senat omogočil še večji razvoj sladkovodnega ribarstva v naši državi.

Belgrad, 3. okt. m. 17. in 18. t. m. bo v Belgradu kongres jugoslovanskih in češkoslovanskih ortopedskih društev

Dr. Kallus zopet čl. finančni minister

Praga, 3. okt. TG. Predsednik republike je podpisal ukaz, na podlagi katerega je za finančnega ministra imenovan bivši finančni minister dr. Kallus. Nesporazum, ki je pred meseci zavladal med njim in ostalimi člani vlade in je dovedel do Kallusovega odstopa, je očitno poravnal in odstopiški minister se vrača na svoje nekdanje mesto, ki ga je s toliko strokovno sposobnostjo vodil v korist češkoslovaške države. Novi finančni minister ima nalogo izdelati nekaj velik okvirni proračun za daljšo dobo let ter za odplačevanje državnih dolgov ustanoviti posebno amortizacijsko blagajno, ki jo bo denarno podprla država.

Po španskih bojiščih

Salamanca, 3. oktobra. AA. V nacionalističnem komiteju so vojaške operacije na asturski fronti v poslednjih dneh zastale zaradi velikih nalivov. Na vzhodnem odcepu te fronte je bilo večeraj nekaj manjših prask.

Na leonskem odseku severne fronte so nacionalistične čete zavzele nekaj republikanskih postojank, tako da sedaj kontrolirajo ves gorski predel Sierra la Rome.

Na aragonski fronti so republikanci v pretekli noči napadli nacionalistične postojanke pri Ornsa Sinanigi in pri Caldienasau, a so bili odbiti.

Valencija, 3. oktobra. AA. Po republikanskem komiteju so nacionalisti na vzhodnem odseku severne fronte zavzeli Fenalpejado, Sierru Trieno in Koto 408. Republikanci so takoj nato prešli v protinapad in si spet osvojili poslednje postojanko. Pri Onisu so bili odbiti vsi nacionalistični napadi.

Na odseku Villa Franca de Castilo na teruelski fronti sta bila odbita dva nacionalistična napada. Tudi na centralni fronti je opaziti spet živahnije delovanje nacionalistov. Sredi so poskusili izvršiti napad na madridski vseučiliški okraj in na republikanske postojanke južno reke Taje. Na obeh krajih so bili odbiti in so imeli znatne izgube.

Madrid, 3. oktobra. AA. Havas: Davi sta prileteli v Valencijo dve skupini sovražnih bombnikov. Vsaka jih je štela po pet. Bombniki so obstrlevali postajo in poslopja v bližini.

Moderno okrevališče pod Golico

Zbor delegatov in zdravnikov vseh Bratovskih skladnic Slovenije na posestvu pri Sv. Križu nad Jesenicami

Jesenice, 3. okt.

Na pobočju Golice, kjer so v poletju pogrnjene vse terase z milijoni narcis, je glavna Bratovska skladnica iz Ljubljane kupila krasno planinsko posestvo z namenom, da ga preuredi v moderno okrevališče za svoje članstvo. Že letos so uredili nekaj prostorov kot provizorij v ta namen, vendar so bili zelo malo izrabljeni. Ko je danes glavna Bratovska skladnica v Ljubljani sklicala na posestvu sestanek delegatov vseh bratovskih skladnic in njihovih zdravnikov, da vidijo navede ugodno zdraviliško lego posestva, se delegati kar niso mogli načuditi, kako je mogoče, da v tem morju planinskega sonca in zraka, da v tem rajju miru in planinskih lepot ni nobenih rekonvalescentov, ko je vendar toliko članov bratovskih skladnic, ki so takšnega zdravljenja potrebni. Sestanek je bil sklican z namenom, da se vse bratovske skladnice v Sloveniji spoznajo s krajem in da se pomenijo o končni zgraditvi okrevališča.

Odziv povabila glavne Bratovske skladnice je bil kar zadovoljiv. Današnjega sestanka na posestvu se je udeležilo okrog 40 delegatov in zdravnikov bratovskih skladnic iz Trbovelj, Rajhenburga, Hrastnika, Laškega, Jesenice, Celja, Zagorja, Stora, Kočevja, Guštanja, Velenja, Mežice in Ljubljane. Sestanka so se dalje udeležili predsednik glavnega odbora glavne Bratovske skladnice v Ljubljani ravnatelj Rihard Skubic podpredsednik glavnega odbora Murn, ravnatelj blaginje glavne Bratovske skladnice Lojze Dular, šef-zdravnik BS dr. Cizelj in član glavnega odbora ter predsednik jeseniške Bratovske skladnice dr. Obersnel. Sestanku je prisostvoval tudi rudarski glavar v Ljubljani ing. Močnik.

Ko so delegati in drugi udeleženci prišli na posestvo, ki leži 1050 metrov visoko nad morjem

in je vendar le deset minut oddaljen od lepe avtomobilske ceste, jih je pozdravil dr. Obersnel. V kratkih besedah je očital na lieu mesta namen sestanka, ki obstoja v tem, da se vse bratovske skladnice spoznajo s krajem, kjer bo stalo moderno okrevališče za člane bratovskih skladnic in njihove svoje. Po pozdravu je bil mal prigrizek, nato pa so si delegati ogledali posestvo. Posestvo meri okrog 24 hektarjev gozdov, travnikov, pašnikov in njiv. Na posestvu je tudi napeljana elektrika. To je obenem tudi najvišja električna napeljava v naši državi. Po ogledu posestva je bilo skupno kosilo pri Sv. Križu. Ob tej priložnosti je zbrane nagovoril predsednik glavnega odbora glavne Bratovske skladnice v Ljubljani ravnatelj Rihard Skubic, ki je omenil, da stopa naša najstarejša socialna ustanova, ki dela že nad 100 let, k organizaciji modernega okrevališča za svoje člane. Poleg bolniškega zavarovanja, poleg nezgodnega zavarovanja in poleg pokojninskega zavarovanja, bodo imeli člani Bratovskih skladnic še moderno urejeno zdravilišče, ki bo služilo vsemu članstvu. Denar za to svrhu so zbrala podjetja in delavstvo v najtežjih časih. Za njim je spregovoril še podpredsednik glavne Bratovske skladnice g. Murn iz Trbovelj, ki se je toplo zahvalil dr. Obersnelu, ki ima kot predsednik Bratovske skladnice na Jesenicah največ zaslug, da je bilo kupljeno to posestvo, na katerem se bo v bližnji bodočnosti dvignilo moderno delavsko okrevališče.

Sestanek je, kakor je bilo videti, dosegel svoj namen, kajti vsi povabljeni so bili naravnost navdušeni nad idealno lego kupljenega posestva. Prav gotovo sedaj ne bo nobenih ovir in zavlačevanj več, tako da bo v doglednem času zršlo v tem idiličnem planinskem kotličku moderno okrevališče za naše bedne rudarje.

Praznik v Karmelu na Selu

V soboto popoldne in vso nedeljo, 2. in 3. oktobra, so se v tih karmeličanski cerkvi na Selu v Mostah zbirale stotine častilcev sv. Male Terezije. Tolikšnega obiska ni na praznik te velike svetnice še nikdar doživel skromni in sveto odmaknjeni samostan. Kljub slovesnostim, ki so se obhajale drugod, kljub lepemu vremenu, ki je vabilo na zadnje jesenske sprehode, so verni ljubljanci prihajali častiti moderno svetnico tja, kjer je za to najbolj primeren prostor — k njenim karmeličanskim sestram na Selu.

V soboto popoldne je imel pri litanijah lep govor pripravljeni pridigar g. p. Odilo. Cerkvica je bila napolnena polna. V nedeljo so se darovale na Selu vse dopolne sv. maše. Pridigo je imel g. profesor dr. Ciril Potočnik, sv. mašo pri oltarju sv. Terezije pa je daroval Prezvišeni sam. Pri popoldanski predstavi in blagoslovu rož je govoril novi semeniški spiritual gosp. dr. Janez Kraljič, kakor so bile pete litanije ob veliki asistenci bogoslovcev. K tej popoldanski slovesnosti je prišlo toliko vernikov, da so zadnji morali stati daleč zunaj pred cerkvenimi vrati. Po slovesnosti so se vračale na svoje domove cele procesije mož in žena z blagoslovljenimi rožami.

Praznik svetnice rož v Karmelu na Selu postaja od leta do leta slovesnejši, svetnica vedno širše zajema srea modernih ljudi.

Osebnosti

Belgrad, 2. okt. AA. Na predlog prosvetnega ministra so z ukazom kr. namestništva povišani: v četrto skupino 1. stopnje dr. Ivan Droni (?), prof. na klasični gimnaziji v Mariboru, Janko Orožen, prof. realne gimnazije v Celju, Adolf La-

pajne, prof. realne gimnazije v Ljubljani, Franc Kapus, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Karel Zelenik, prof. realne gimnazije v Celju;

v četrto skupino druge stopnje Alojz Žitnik, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, Makso Prezelj, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Fran Sušnik, prof. klasične gimnazije v Mariboru;

v peto skupino David Zupan, prof. realne gimnazije v Ljubljani, Serafina Poljanec, prof. klasične gimnazije v Zagrebu, Ivan Kos, prof. klasične gimnazije v Mariboru, Franc Planina, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, Srečko Baucer, prof. klasične gimnazije v Ljubljani, dr. Mirko Rupelj, prof. klasične gimnazije v Ljubljani;

v šesto skupino Peter Kovačević, prof. realne gimnazije v Celju, Franjo Cetina, prof. realne gimnazije v Celju, Rihard Aplenc, prof. realne gimnazije v Ljubljani, dr. Marija Perpar, prof. realne gimnazije v Celju, Alojzij Merčun, prof. realne gimnazije v Ljubljani;

v sedmo skupino Albin Mali, prof. tretje realne gimnazije v Ljubljani, Zdenka Krašovič, prof. ženske realne gimnazije v Zagrebu, Marija Boršnik, prof. I. realne gimnazije v Ljubljani, Anton Gorup, prof. klasične gimnazije v Ljubljani.

Na učiteljskih:

v četrto skupino 2. stopnje Adolf Grebning, prof. na učiteljski v Ljubljani, Ervina Ropas, prof. na učiteljski v Mariboru, Viktor Švajger, prof. na učiteljski v Ljubljani;

v peto skupino Joško Trobej, prof. na učiteljski v Mariboru, Katinka Rihar, prof. na učiteljski v Ljubljani.

Belgrad, 3. oktobra. AA. Strokovni učitelj Rajko Burg v Ptuju je napredoval v VIII. položajno skupino.

Belgrad, 3. okt. m. Danes se je vrnil z dopusta senator g. Fran Smodej ter zopet prevzel posle v tajništvu JRZ.

21 milijonov din za vodovod v Dalmaciji

Voda za 35.000 ljudi in 140.000 glav živine

Šibenik, 3. oktobra. AA. Dalmatinska Zagora dobi vodovod. Ko so danes svečano postavili temelje za žrpalno vodovodno postajo, pri čemer je bilo navzočih mnogo uglednih osebnosti, je imel minister za gradbe dr. Marko Kožulj pomemben govor, v katerem je dejal:

Z vodo bo preskrbljenih 28 vasi ter mesteca Driš s skupno 18.000 prebivalci, ki se bodo, kakor vse kaže, v 20 letih pomnožili na 34.000. Vodovod bo dalj pa 4.320 kubičnih metrov vode. Od teh bo 1.400 kubičnih metrov odpadlo na železnice. Ostalo pa bo zadostovalo za vse prebivalstvo in še za napajanje 140.000 glav živine in drobnice. Za vodovod bo porabljenih 139 metrov jeklenih cevi. Zgrajenih bo pet rezervoarjev s skupno prostornino 2.400 metrov. Za pogon brizgalne se bo porabila električna energija iz bližnjih hidrocentral na Krki. Proračun za vsa dela znaša okoli 21.225.000

dinarjev. Za gradnjo vodovoda je na razpolago že 8 milijonov dinarjev. Generalna direkcija državnih železnic pa je sklenila pogodbo za nabavo vseh potrebnih cevi. Tako je sedaj gotovo, da bo vodovod zgrajen.

Te dni je predsednik italijanske vlade Mussolini v Berlinu dejal, da življenje naroda ni omejeno, da ni pot, ki se je zgradila enkrat za vselej, nego da je podvrženo spremembam. Tudi mi se nadejamo, da bo naš narod, ki je telesno močan in pristopen za napredek, po potih novih razorov in novih pogledov, da bo pokazal smisel za popolnejši in boljše življenje, da bo šel vedno naprej, opirajoč se na zdrave predpise uma in življenja. Zato naj bo gradba, ki jo gradi vlada dr. Milana Stojadinovića srečno začeta v korist vsega naroda, v ponos kralju in domovini.

Iz Zagreba so se vrnili...

Sedaj se pogajajo zopet med seboj

Belgrad, 3. okt. m. Danes so se vrnili iz Zagreba delegati takozvane Srbijske združene opozicije dr. Gavrilović, dr. Laza Marković in Božidar Vlačić, ki so imeli te dni z dr. Mačkom in ostalimi člani vodstva bivše SDK štiri sestanke, na katerih so pretresali načrt sporazuma, ki so ga izdelale tri srbijske stranke.

Kakor v Zagrebu za časa samih razgovorov, tako delegati bivših treh srbijskih strank tudi ob povratku v Belgrad častnikarjem niso hoteli dati nobenih stvarnejših informacij ter so se jih otepali z izjavami, da se razgovori lepo razvijajo. Čeprav so tukajšnji opozicionálni krogi ob odhodu delegatov treh bivših srbijskih strank v

Zagreb zatrjevali, da bo de sporazuma prišlo takoj po prvih sestankih z vodjo hrvatskega narodnega pokreta dr. Mačkom, so se tekom razgovorov ob priliki pretresanja načrta sporazuma pojavili novi momenti, ki jih te trije delegati niso mogli takoj sprejeti, ker niso imeli tozadovnih pooblastil od svojih šefov. Zato so se po četrtem sestanku, v katerem je bil tudi izdan kratek komunik, vrnili v Belgrad, kjer bodo poročali o pogajanjih svojim šefom. Dr. Gavrilović in Božidar Vlačić sta to storila že danes, ker sta se takoj podala, prvi na stanovanje Joca Jovanovića, drugi pa na stanovanje Ljube Davidovića ter sta jima poročala o pogajanjih v Zagrebu. Dr. Laza Marković pa bo poročal Miši Trifunoviću jutri, nakar se bodo sestali Ljuba Davidović, Joca Jovanović in Miša Trifunović in bodo razpravljali o opombah, ki jih je stavil za načrt sporazuma dr. Maček, temu sestanku bo seveda sledilo še obvezno potovanje Miše Trifunovića v Knjaževac na referat k Aci Stanojeviću. Sele, ko bo ta procedura končana, bodo delegati zopet odpotovali v Zagreb, kjer bodo nadaljevali prekinjene razgovore.

Mariborski drobiž

Avstrijski motociklisti v Mariboru. Touring-klub iz Celovca je priredil v soboto in nedeljo izlet svojih članov v Maribor, da vrne obisk mariborskih motociklistov, ki so pred časom posetili Celovec. Prva skupina celovških motociklistov je prispela v Maribor že v soboto zvečer, druga, močnejša, pa v nedeljo popoldne ob devetih. Pri gostilni Merdave so jih sprejeli zastopniki motociklističnih klubov Peruna in Pohorja. Zastopnik mariborskega Touring kluba g. ravnatelj Loos, zastopnik Putnika v prokurist g. R. Hrovat, zastopnik mestnega turističnega odbora L. Zorzut in številni mariborski motociklisti. Po sprejemu so gostje priredili po mestu propagandno vožnjo, nakar so si ogledali mesto. Obedovali so pri Orlu, kjer jih je v imenu mestne občine pozdravil ravnatelj Rodošek. Popoldne so si ogledali gostje mariborsko okomico, med drugim pa so se udeležili vinske trgate v gostilni Tomše v Radvanju.

Žetev smrti. Na Pobrežju v Stanko Vrazovi ulici je umrl 57-letni upokojeni železničar Ludvik Klehofer. Naj v miru počiva, žalujočim naše iskreno sožalje!

Požar. Na gospodarskem poslopju posestnika Alojza Pristavnika iz Leskovca je izbruhnil požar, ki se je razširil tudi na stanovanjsko poslopje. Zgorlel mu je ves letošnji pridelek, slama, seno, del pohištva in perilo. Škode je za 15.000 din; vzrok požara je slab dimnik, ki se je vnel.

Mariborsko gledališče je v soboto zvečer z Gogoljevo komedijo »Revizor« otvorilo letošnjo sezono. Gledališče je bilo polno občinstva, ki je z veselostjo in smehom spremljalo komične dogodke na odru. Strokovno oceno prve letošnje predstave bomo objavili v eni prihodnjih števil našega lista.

Mladina beži od doma. Josip Zagoršak s Pobrežke ceste je prijavil policiji, da je njegov 14-letni sin pobežal od doma.

Tatvine. Policija je prejela dva nepridiprava, ki sta v železniškem trikotu z vagonov enela 6 zaver, katere sta razbila in skušala prodati kot staro železo. Ernst Zelenka, trgovec s pohištvo, je prijavil policiji, da mu je neznan zlikovec iz zaklenjene veže v Ulici 10. oktobra ukradel politiran stol iz orehovega lesa, vreden 400 din.

Spominsko slavlje v Stari Loki

Odkritje spominske plošče prostovoljcu inž. Ivanu Gosarju

Škofja Loka, 3. oktobra.

Danes dopoldne so naši prostovoljci na slovesen način postavili spomin svojega velikega tovariša, junaka in mučenika inž. Ivana Gosarja. Okrajna organizacija dobrovoljcev v Ljubljani je dala vzidati na rojstni hiši pokojnika v Stari Loki št. 3 okusno spominsko ploščo, ki je bila danes ob lepem narodnem slavlju odkrita. (Slike spominske plošče in obširen članek o prostovoljcu inž. Gosarju je priložil nedeljski »Slovenec«).

Rojstna hiša pok. inž. Gosarja v Stari Loki je bila za današnjo slavnost lepo okrašena z zelenjem in državnimi zastavami. Zastave so izobesile tudi mnoge druge hiše. Na zidu okrog spominske plošče so visele slike kralja Petra Osvoboditelja, kralja Aleksandra Zedinitelja, kralja Petra II. in slika pok. inž. Gosarja. Pred hišo se je že pol ure pred pričetkom slovesnosti postrojila častna četa naših planincev s svojo godbo. Udeleženci slovesnosti so se zbrali na Mestnem trgu v Škofji Loki, od koder so v sprevedu odkorakali na slavnostni prostor. Na čelu spreveda so šli številni dobrovoljci s svojim odborom in praporom, za njimi pa so se razvrstile druge organizacije, kakor Sokoli, Narodna odbrana, četniki in drugo občinstvo.

Slovesnost odkritja se je pričela točno ob 10. Med odličniki, ki so se je udeležili, omenjamo poveljnika planinskega polka polkovnika Markulja, njegovega pomočnika polkovnika Marasa, bivšega dobrovoljca, sedaj majorja-planinca Oblaka, kranjskega župana Česna in kranjskega obč. odbornika dr. Megušarja in druge. Slovesnosti je prisostvoval tudi celotni častniški zbor škofojloške garnizije.

Godba planinskega polka je za uvod zaigrala državno himno, nakar je spregovoril prostovoljec-domacin g. Starman, ki je v daljšem govoru slavil pokojnega heroja inž. Gosarja. Orisal je zbranim njegovo življenje in njegova idealna stremeljenja, za katera je moral pred 20 leti žrtvovati svojo glavo. Posebno je poudaril pokojnikovo neupogljivost in značajnost, ki mu ni dovoljevala, da bi podpisal zapisnik, s katerim bi se odrekel prostovoljstva, kar bi mu prineslo opustilo sodbu. Umril je kot velik junak.

Za njim je povzel besedo predsednik okrajne organizacije dobrovoljcev v Ljubljani g. Jeras, ki je slavil pokojnega kot sijajnega dobrovoljskega tovariša. Spominska plošča, ki jo danes odkrivamo, je najvidnejši znak, ki ga morejo prostovoljci postaviti v počastitev svojega junškega tovariša poročnika inž. Gosarja. Semkaj bodo hodili prostovoljci častiti spomin svojega tovariša, kajti grob inž.

Zborovanje Zveze združenih delavcev

Ljubljana, 3. okt.

Danes dopoldne ob pol 10 je bila v mali dvorani Delavske zbornice plenarna seja Zveze združenih delavcev, ki so se je udeležili predsedniki in tajniki iz vse Slovenije. Delegati so prišli celo s Pohorja, iz Dravske doline in seveda tudi z Gorenjskega, Dolenjskega in Notranjskega. Plenarno sejo je vodil predsednik France Preželj.

Prvi del plenarne seje je bil posvečen spominu 20-letnici smrti Janeza Kr. Kreka, ki bo 8. oktobra. Na odru je bila postavljena velika Krekova slika, okrašena z zelenjem, rdečimi nageljni in trobojnicami. Slavnostno besedo o velikem J. E. Kreku je imel magistratni inšpektor g. Jože Langus, ki je v krasnih besedah slavil delo in pomen velikega Kreka. Ob koncu so vsi zborovali molili za Langusom nalašče za to priložnost postavljeno molitev v spomin 20-letnice J. E. Kreka. Vsi delegati so končno vzdiknili trikrat »Slava Kreku!«

Drugi del plenarne seje je obravnaval organizacijska vprašanja. Sklenjeno je bilo, da se ustanove vajejski krožki pod okriljem krajevnih organizacij ZZZ. Ustanove se tudi okrožja ZZZ. Funkcionarji so podali izbrana poročila, ki so poudarjala delo ZZZ od majskega zbora dalje. Z ugodenjem je bilo sklenjeno, da prične ZZZ izdajati svoj lasten list tednik, ki bo glasilo vsega gibanja. Ob koncu zborovanja je bila sprejeta resolucija, ki zahteva izvedbo popolne socialne zakonodaje, razlaga svoje stališče do Delavske zbornice, stališče do brezposelnostnega in starostnega zavarovanja, stališče k uredbi o minimalnih mezdah itd. Ta resolucija bo vposlana odločujočim činiteljem.

Zborovanje je ugotovilo, da ima ZZZ sedaj nad 3000 članov, kar je zelo veliko za dveletni obstoj te organizacije. Organizacija prav lepo napreduje ter se katoliški delavci marljivo zbirajo v okoliščini te organizacije. Plenarna seja je bila zaključena ob pol 2 popoldne.

Gosarja je neznan. Govornik je naprosil pokojnikovega brata Antona, naj sprejme spominsko ploščo v varstvo, ter nato odkril ploščo. Vsi navzoči so vzdiknili v spomin pokojniku trikrat »Slava!«, častna četa planincev pa je oddala salvo.

Kot naslednji govornik je nastopil prof. Pavlovič iz Belgrada, ki je spisal brošuro o pokojnem dobrovoljcu Gosarju. Njegova soproga je bila s pokojnikom skupno v ječi in je še pet minut pred smrtjo govorila z njim. Prof. Pavlovič je v tempeamentnem govoru slavil slovenskega dobrovoljca Gosarja kot izredno svetel zgled brezprimernega junasta in domovinske ljubezni. Takšni ljudje so sol domovine in zato se danes spominu inž. Gosarja klanja vsa Jugoslavija. Svoj govor je zaključil z besedami: »Pokoj tvoji duši in mrtev boš živel med nami!«

Nato so govorili še v imenu pokojnikovih sošolcev s kranjske gimnazije banski svetnik in prostovoljec Pokljukar, v imenu pokojnikovih tovarišev z gozdarske fakultete na Dunaju trgovec in prostovoljec Lapajne, zastopnik škofojloškega Sokola in zastopnik četnikov. Slednji pa je izrazil to povsem nestrankarsko, zgolj narodno slavlje za to, da je z ogorčenjem protestiral proti odloku banke uprave, ki je četnikom zabranila razvitje prapora v Ljubljani. Njegova izvajanja so med zbranimi zapustila mučen vtis.

Godba je nato intonirala himno »Hej Slovanci, ki jo je pela vsa množica, nakar je spregovoril še staroškli župan Avguštin, ki se je zahvalil udeležencem za tako lepo počastitev junškega staroškega rojaka.

Sledilo je polaganje vencev. Krasen venec je v imenu ljubljanske dobrovoljske organizacije položil na spominsko ploščo pokojnikov tovariš iz ječe dobrovoljec Anton Habec.

S tem je bila slovesnost odkritja spominske plošče slovenskemu dobrovoljcu poročniku inž. Gosarju zaključena.

Zahteve slovenskih umetnikov

Ljubljana, 3. oktobra.

V soboto zvečer je bil pri Slamiči izredni občni zbor »Društva slovenskih likovnih umetnikov«. Zborovanja se je udeležilo prav lepo število umetnikov kakor Frac Tratnik, G. A. Kos, Mirko in Rajko Šubic, Ivan Vavpotič, Saša Santel, Maksim Gaspari, France Gorše, Zdenko in Boris Kalin, Franc Kosir, Nikolaj Pirnat, Božidar Jakac, Maksim Sedej, Franc Zajc, Zoran Musič, Putih, Ada Piščanec, Ivan Kos iz Maribora, Stane Kregar, Niko Omerza, Tone in Mara Kralj, Lojze Kogovšek in drugi. Prisoten je bil tudi ravnatelj Narodne galerije g. Janez Zorman.

Zborovanje je otvoril začasni predsednik g. Vavpotič, ki je sporočil, da je poslal predsednik Narodne galerije toplo pozdravno pismo. Izrekel je zahvalo dosedanjemu predsedniku G. A. Kosu, dalje zahvalo za veliko naklonjenost banu dr. Natlačen, županu dr. Adlesiču, prof. dr. Steletu in prof. dr. Moletu. V razgovoru o pariški razstavi je predsednik omenjal, da so bili slovenski umetniki zastopani v razočarani, toda tu ne gre za umetnike, temveč bi moralo iti za umetnine. Pomladanska razstava v Jakopičevem paviljonu je prav lepo uspela. Enako je moralno uspešna razstava v Belgradu v paviljonu Cvete Zuzorič. Ban dr. Natlačen je poklonil za bodoči umetniški kongres v Ljubljani prav lep dar. Predsednik je čestital raznim slovenskim umetnikom, ki so letos dosegli zelo veliko uspeha. Predsednik je nadalje naglašal zahtevo, naj bodo pri ustanovah, ki odločajo o umetnosti v državi, sorazmerno zastopani tudi Slovenci. V načrtu je sicer Slovenska umetnostna akademija, ki bi našla prostor v bodočem tehnološkem muzeju Zbornice za TOI ali pa v nameravani Moderni galeriji. Predsednik je govoril še o kongresu likovnih umetnikov, ki bo 13. in 14. novembra v Ljubljani.

Tajniško poročilo je podal g. Mirko Šubic, ki je zlasti obžaloval, da nekateri industriji v Sloveniji in celo zastopstvo francoske države v Sloveniji zastopajo slovenske umetnike. Saša Santel je poročal o blaginji. G. A. Kos je pojasnil zahtevo s pariško in rimsko razstavo. Nato je bilo soglasno sklenjeno, da ostane do rednega občnega zbora, ki bo končno o tem odločal, predsednik društva g. Ivan Vavpotič, odbornik pa kooptirani Franc Gorše.

Po daljši debati, v katero so posegli med drugimi Ivan Vavpotič, G. A. Kos, Jakac in Janez Zorman, je bilo sklenjeno, da se ustanovi umetniški svet, ki bo sklepal o smernicah glede slovenskih

umetniških zadev ter bo nekakšna stalna žirija. V ta umetniški svet so bili izvoljeni: G. A. Kos, Franc Tratnik, Ivan Vavpotič, Zdenko Kalin in Niko Pirnat. Občni zbor je razpravljal še o raznih drugih umetniških zahtevah. Sklenjeno je bilo, da se zahteva, naj bo umetniški izvedenec na sodišču slikar ali kipar, ne pa arhitekt, dalje so umetniki govorili o potrebi boljše zaštite avtorske pravice, zlasti pa so obravnavali vprašanje postavitve kraljevega spomenika. Pri tem se namreč kipiari zapostavljene čutiljo ter so sklenili, da bodo zahtevali govor senatorja Ivana Hribarja, v kolikor se tiče njih ter točne pogoje za postavitev tega spomenika. Končno je g. Vavpotič apeliral, naj se v klub vrnejo vsi tovariši, ki so iz tega ali onega vzroka izstopili iz društva.

Ljubljanska kronika

Francišanska prosveta v Ljubljani otvori v torek, 5. oktobra ob 8 zvečer v novi francišanski dvorani svojo dramsko sezijo 1937/38. Otvoritvena predstava bo ta večer »Igra apostolov« od M. Mella v Skerljevem prevodu in pod režijo g. Milana Skrbniška, režiserja Narodnega gledališča v Ljubljani. Delo ima prolog in epilog in je po svojem osnovnem častju resnejše umetniške vrednosti ter ima poleg preclpni, globoko občutenih scen tudi mnogo živahnosti, ki ga delajo bolj priklupno in prijetno. Nekateri prizori pa so ganljivi in pretresljivi. Preskrbite si pravočasno vstopnice v predprodaji v pisarni »Pax et bonum« v francišanski pasaji in sicer sedeže po 8, 6 in 5 din, stojšča po 3 din. Člani z legitimacijami imajo na vseh sedežih po 2 din, na stojščih pa 1 din popusta. Dijaška stojšča 2 din. Začetek ob 8, konec pred 10 zvečer. Prijatelji naše prosvete vljudno vabljeni!

Samomir ruskega emigranta. V nedeljo zjutraj ob 6 je neki železničar, ki je nabiral kostanj v bližini tivolskega gradu, opazil pod drevesom ležati truplo neznanega samomorilca. Samomorilec se je ponoči obesil na drevo in sicer na žico za električno napeljavo. Zica pa se je pod teža trupla odtrgala, tako da je truplo padlo na tla. Železničar je obvestil o tem policijo. Policijska komisija je ugotovila, da je samomorilec 42-letni ruski emigrant Vladimir Čmiljevski, doma iz Poljsane v Rusiji in uslužben pri ekspeditni tvrdki Balkan. Pri njem so našli tudi nekaj denarja. Mož se je obesil najbrž v živčni potrtosti. Truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico.

Nedeljski sport

Čehoslovaška: Jugoslavija 5:4 (3:1)

Praga, 3. okt. m. Danes popoldne se je odigrala na stadionu SK Sparte gigantna borba med bratsko čehoslovaško reprezentanco in našo, v kateri so izšli čehoslovski kot zmagovalci. Tekma se je odigrala pred 25.000 gledalci, ki so bili prepričani o zmagi čehoslovakov. V prvem polčasu je res njihovo moštvo z lahkoto premagalo naše bele orle, v drugem polčasu pa je Pleše izenačil rezultat na 4:4 in se ni vedelo, kdo bo zmagal. Naše moštvo je nastopilo v postavi: Glazer, Hügl, Matošič, Kokotović, Gajer, Lehner, Medarič, Valjarevič, Hltree, Vujadinović, Pleše.

V prvem polčasu napad ni uspešno zadrževal žoge, tako da je večji del obrambe padal na krilno linijo. Obramba je le s težavo zadrževala silen napad čehoslovakov, ki so se čvrsto odločili, da se revanžirajo za poraz, ki so ga doživeli v Budimpešti z Madžari. Stalni napadi čehoslovakov so v prvem polčasu nervirali naše obrambo, posebno Glazerja, ki je danes v začetku branil zelo nervozno. V drugem polčasu je zvezni kapetan menjal postavu in toliko, da je prestavil Hltreca na desno zvezo, Valjareviča pa na center. V 2. polčasu se je pokazalo, da je bila sprememba koristna. Valjarevič se je pokazal kot boljši voditelj napada od Hltreca, Hltree pa se je bolje sporazumeval z Medaričem na krilu. Od 5. minute 2. polčasa dalje je naš napad funkcioniral kot ura. Kljub temu, da so čehoslovski že vodili 4:1, naši danes niso popustili. Napeli so vse sile, da popravijo rezultat in pokažejo čehoslovakom, da se znajo boriti tudi v trenutkih, ko druga moštva popuste, češ, da je že vse izgubljeno. Obramba ni imela več toliko dela, ker je napad znal zadržati žogo, zato je nervoza Glazerja popustila in je v drugem polčasu izvrstno branil. Iz našega moštva so dali izvrstno igro oba branilca, v krilni vrsti Lehner, v napadu Pleše, Valjarevič, Medarič, ostali so igrali dobro. Čehoslovaško moštvo je pokazalo, da je izvrstna enajstoričar, v kateri so bili najboljši Planička v голу, oba branilca v napadu ter obe krili Rule, Ržiha ter Senečki na desni zvezi.

Kratek potek igre: V 6. min. so čehoslovski po krivdi Glazerja, ki je žogo spustil, kar je izkoristil desno krilo Rule, dosegli vodstvo. Naši reagirajo, toda vsi napadi so bolj individualni nego skupni. V 17. min. Medarič poda žogo centru in dalje na levo krilo in Pleše z ostrim strelom izenači rezultat. Zatem sledi nevarni napad čehoslovakov, ki končajo v 27. minuti z golom, ki ga je zabil levo krilo Ržiha. Po tem голу so se naši ponovno znašli v napadu. Planička fenomenalno brani. V 40. minuti čehoslovski po Senečkem postavijo rezultat 3:1.

V druge polčasu je pričela z nevarnimi napadi čehoslovaška, ki v 4. minuti po Nejedliju povišali rezultat na 4:1. Zdelo se je, da bo naša reprezentanca občutno poražena. Toda naše moštvo je postajalo vedno boljše in nevarnejše. V 6. minuti je Pleše pobežnil po krilu ter s same out-linije centraliral pred golom, kej je Valjarevič poslal žogo v mrežo. Naši silovito napadajo. Pleše strelja. Desni branilec odbije žogo iz gola. Sodnik ne prizna gola. V 15. minuti Valjarevič popravi rezultat na 3:4. V 25. minuti Valjarevič preigra obrambo, daje Plešeju, ki v zaletu tolče na gol. Branilec Burger odbija v lasten gol. Zatem se razvija zanimiva igra. Obe moštvi se borita za zmago. Pri tem so čehoslovski srečnejši in v 34. minuti po Senečki popravijo na rezultat 5:4 v svojo korist. Rezultat bi z ozirom na igro bil pravilnejši, če bi ostal neodločen. Sodnik je z majhnimi napakami toda dosti dobro nemški sodnik Birlem.

Lahkoatletski miting:

Concordia (Zagreb): Ilirija 52:63

Ljubljana, 3. oktobra. Danes je imela v gosteh juniorska lahkoatletska sekcija SK Ilirije ekipo zagrebške Concordie, ki je najmočnejši juniorski klub v državi. Prireditelj sama je uspevala v vsakem oziru, zlasti s športnega stališča, saj smo imeli priložnost videti zopet nekaj dobrih in nadarjenih lahkoatletov, ki nam ponovno zagotavljajo, da nam ni treba skrbeti za razvoj lahkoatletskega športa pri nas. Lahka atletika pri nas napreduje in nas veseli, da se ravno za njo ogrevajo najmlajši. Bojimo se le, da ni bil zadovoljen klubski blaginjak, kljub krasnemu jesenskemu vremenu, ki je bil za ta dvojni naravnost idealen. Z vsemi kovanci po dva dinarja, ki jih je skromno pobiral na vratih za vstopnico, še daleč ni mogel kriti stroškov, ki mu jih je ta prireditelj prinesla. Škoda je le to, da mora prireditelj nositi poleg vsega naporenega tehničnega dela še vse materialne stroške. Delo je v obeh pogledih predvsem slonelo na tehničnem vodji tekmovalja g. Maksu Megušarju in vodji ilirijanske lahkoatletske sekcije g. Poljanarju. Program se je odvijal tako hitro, kot je bilo mogoče, tako da so mogli zagrebški lahkoatletci, ki so odšli že z večernim vlakom nazaj v Zagreb, še prej večerjati.

Med nastopajočimi atleti ilirijanske juniorske sekcije moramo zopet omeniti Kotnika, ki je s svojim tekem na 1000 m in svojim rezultatom dokazal, da stalno napreduje. Ob malo močnejši konkurenci bi brez dvoma beležili na tej progi nov državni rekord. Dalje moramo omeniti še mladega Čičarja na kratkih progah, Reberja v skokih in pa Bratovža, ki večeraj sicer ni imel svojega dne v skoku v višino, je pa tem bolj presenetil v skoku v višino ob palici. Izven programa je bilo napovedano rušenje državnega rekorda na 500 m. Poizkus je uspel in dvakratni rekorder Emil Goršek je v tretje postavil na tej progi nov državni rekord z 1.07.7. Tudi Primorjan Marjan Skušek je izboljšal stari Gabrškov rekord, ki je bil 1.08.8.

Ob tej lahkoatletski prireditvi naj nam pa bo dovoljena še kratka pripomba iz naše športne zgodovine. Danes skoraj vsi mislijo, da se je naš sport razvil šele po svetovni vojni. Vendar nam pa ta obletnica, ki bi šla skoraj gotovo mimo nas, pove, da temu ni tako. Zanimivo je, da so danes točno pred 40 leti na nadašnjem telovadističnem ljubljanskega

Sokola v Tivoliju svečano odprli najmodernejše, 400 m dolgo asfaltirano dirkališče Kluba slovenskih biciklistov v Ljubljani. Klub slovenskih biciklistov v Ljubljani je leta 1897 proslavil 10 letnico svojega obstoja in je v konkurenci z nemškimi biciklističnim klubom zgradil dirkališče, ki je odgovarjalo vsem predpisom in ki ga še danes nima Ljubljana. Zanimivo pa je tudi to, da je pri tedanjih dirkah za prvenstvo Zveze slovenskih biciklistov zmagal g. Jaka Gorjanc, ki je dobil za darilo krasen srebrni venec in zlato kolajno in ki je še danes funkcioniral med našimi najmlajšimi atleti kot sodnik. V opombo naj povemo še to, da je bil tedanji klubski prvak biciklističnega kluba v Ljubljani g. Zmagoslav Bohinje, ki je dobil za svojo zmago v dar krasno zlato uro z verzičjo, ki so jo poklonile navdušene ljubljanske dame.

Miting sam se je pričel točno ob 15. Mlade zagrebške atletke je pripeljal na igrišče stari jugoslovanski rekorder g. Luka Predanič. V imenu ilirijanske sekcije je gostom izrekel dobrodošlico g. Maks Megušar, nakar se je takoj začelo odvijati tekmovalje.

Tehnični rezultati so naslednji:
Tek na 100 m: 1. Dolanski (C) 11,8, 2. Čičar (I) 11,9, 3. Reber (I) 12.
Met krogle 5 kg, juniorji C: 1. Pischl (C) 13,34, 2. Iveković (C) 13,22, 3. Ciganović (I) 12,91.
Met krogle 4 kg, juniorji B: 1. Jakšič (C) 13,60, 2. Rihter (I) 12,77, 3. Lenart (I) 12,09.
Skok v višino: 1. Bratovž (I) 165 cm, 2. Reber (I) 160, 3. Egri (C) 160.
Tek na 1000 m: 1. Kotnik (I) 2,39,4, 2. Gojković (I) 2,50, 3. Šenk (I) 2,51.
Met diska: 1. Dolenc (C) 35,76 m, 2. Pischl (C) 33,40, 3. Gale (I) 29,91.
Tek na 200 m: 1. Dolanski (C) 24,8, 2. Račič (I) 24,8, 3. Lončar (C) 26,2.
Skok v daljino: 1. Pischl (C) 611 cm, 2. Reber (I) 610, 3. Egri (C) 599.
Met kopja: 1. Brolih (C) 43,01 m, 2. Slavo (I) 42,82, 3. Egri (C) 42,48.
Skok ob palici: 1. Bratovž (I) 2,90, 2. Brolih (C) 2,50, 3. in 4. Reber in Milanović.
Stafeta 4 x 100 m: 1. Concordia 48,8, 2. Ilirija 48,9.

Končni rezultat dvoboja je 63:52 za Concordijo.

Medmestna nogometna tekma:

Maribor: Ljubljana 4:0 (2:0)

Maribor, 3. oktobra. Na stadionu SK Železničarja se je danes popoldne odigrala medmestna nogometna tekma med reprezentancama Ljubljane in Maribora, ki se je končala z visoko, toda zaslužno zmago mariborske reprezentance.

Za današnjo tekmo v Mariboru ni bilo pravega zanimanja. Tekmi je prisostvovalo le okoli 600 gledalcev, ki pa so gotovo prišli na svoj račun, kajti enajstoričar Maribora je predvajala tako dovršeno igro, da Ljubljanci sploh niso prišli do veljave. Kljub temu, da Maribor v svojo reprezentanco ni postavil svojih najboljših moči, je bil v vseh linijah boljši nasprotnik, proti kateri igri je bila ljubljanska reprezentanca danes brez moči. Vsi deli mariborske reprezentance so bili zenačeni in je zlasti napadalna vrsta predvajala igro, ki je

gledalce zadivila. Od reprezentance Ljubljane smo pričakovali mnogo več, ter je današnja tekma dokazala, da je mariborski nogomet za razred boljši od ljubljanskega (?) Res je sicer, da Ljubljana ni postavila svojih najboljših moči, toda lahko smatramo reprezentanco, ki je danes nastopila v Mariboru, kot reprezentanco Ljubljane prvega razreda. V splošnem je bila današnja tekma zelo lepa in fair, le škoda, da mariborski napad ni izkoristil številnih zrelih pozicij, v tem primeru bi namreč Ljubljana doživela dvoštevilni poraz, katerega je po poteku igre in po predvajanem nogometu tudi zaslužila. Sodil je objektivno in v splošno zadovoljstvo g. Bizjak.

V predtekmi je SK Slavija porazila reprezentanco rezerv mariborskih klubov v razmerju 7:1 (4:0). Sodil je g. Kaspar.

Na igrišču Hermesa so se tekme nadaljevale v popoldanskih urah in kot prvi par sta nastopila Mars: Svoboda 7:1 (3:1).

Obema moštvoima se je poznalo, da sta odigrali po dve tekmi, zato je bil tempo ležeren in mlačen. Svobodaši so nastopili z rezervami, dočim so Poljančani nastopili dokaj rezervirani. Ker so imeli ta dan pravo nastopa tudi kaznovani igralci, je v moštvo Marsa igral »robojaše« Perko, ki je kljub dolgemu odmoru prav dobro zaigral in, kar je hvale vredno, izredno fair.

Hermes: Ljubljana 3:1 (1:1)

Rezerva Hermesa je bila močnejše moštvo in je popolnoma zaslužno odpravila slabo kombinacijo Ljubljane.

V finale sta šla nato

Hermes: Mars 4:0 (2:0)

kjer so ubogi Poljančani kot žrtev razmer popolnoma padli. Saj tudi ni čudno; moštvo je odigralo četrti tekmo, pa je sodnik g. Vrhovnik zaradi izžepanosti igralcev popolnoma pravilno zaključil tekmo v 10 minuti drugega polčasa.

Srednješolski lahkoatletski miting v Mariboru

Maribor, 3. oktobra. V soboto popoldne in danes dopoldne se je vršil na igrišču SK Železničarja lahkoatletski miting mariborskih srednjih šol, na katerem so bili doseženi naslednji rezultati:

60 m: 1. Lončarič 7,2; 2. Smerdu 7,3; 3. Skok 7,3, vsi gimnazija.

Skok v višino: 1. Erjavec T 1,65; 2. Skok G 1,60, 3. Smerdu G 1,60.

Met kopja: 1. Ferencak R 42,08; 2. Gregorovič G 41,13; 3. Lončarič G 38,94.

Met diska: 1. Novak G 39,18; 2. Lužnik G 37,28; 3. Surkalović G 34,95.

Krogla: 1. Gregorovič G 15,01; 2. Lužnik G 13,86; 3. Novak G 13,53.

Tek 80 m zapreke: 1. Lončarič G 12,2; 2. Smerdu G 12,4; 3. Novak G 13,2.

Tek 100 m: 1. Lončarič G 12 (v predteku 11,8); 2. Smerdu G 12,1; 3. Velle R 12,4.

Skok v daljavo: 1. Lončarič G 6,23; 2. Skok G 5,85; 3. Erjavec T 5,73.

Tek 1500 m: 1. Smiderer R 4,30; 2. Mlakar R 4,45; 3. Lah T.

Stafeta 4x100 m: 1. Gimnazija v postavi Skok, Smerdu, Novak, Lončarič 48,1; 2. Realka 50,6; 3. Učiteljske 50,8; 4. Trg. akademija.

Končno stanje točk: gimnazija 112, realka 47, trg. akademija 26 in učiteljske 22.

Razen v kopju so bili v vseh ostalih disciplinah postavljeni novi rekordi. Prehodni pokal JLAS in kluba Sidro si je z današnjo zmago pridobil v trajno last dijaštvo mariborske gimnazije. Zanimanje s strani dijaštva je bilo ogromno. To tekmovalje je bilo eno najzanimivejših v letošnji sezoni.

Mariborski tenis

Maribor, 3. oktobra. Na teniških igriščih SK Rapida se je danes dopoldne odigralo izjavalno kolo v tekmovalju za državno prvenstvo teniških klubov. Srečali sta se skupini ZKD iz Zagreba in SK Rapid. Odigrale so se damske igre, ki so se končale z zmago Zagrebčank v razmerju 5:0. S to zmago so si Zagrebčani tudi letos priborili drž. prvenstvo teniških klubov, in sicer v damski skupini. Posamezni rezultati na današnjem tekmovalju so bili naslednji:

Florijan (Zagreb): Lirzer (Rapid) 6:0, 6:0.

Gostiša (Zagreb): Lirzer (Rapid) 6:4, 6:1.

Florijan (Zagreb): Cutič (Rapid) 6:1, 6:1.

Gostiša (Zagreb): Cutič (Rapid) 6:0, 6:0.

Igra v dvojce se ni odigrala tu so Mariborčani to igro prepustili brez boja Zagrebčanom.

Celje: Ljubljana 2:0 (1:0)

Celje, 3. oktobra. Danes popoldne so po dolgem presledku nastopili zopet v Celju ljubljanci. V postavi so bili igralci Hermesa, Ljubljane, Jadrana, Svobode in Mladice.

Ljubljana je izvedla nekaj hitrih in lepih akcij, vendar so bila morda vrata premazana in so ostali strelci daleč zadaj za golom mesto v mreži. Tudi vratar je bil izvrsten in je storil, kar se je dalo. V drugem polčasu so ljubljanci nekoliko popuhteli in nekaj minut so bili Celjani v lahki premoči. V drugem polčasu je škeri postavil končni

rezultat 2:0 za Celjane. Sodil je g. Veble zelo objektivno.

Predtekma juniorjev Celja in Jugoslavije: juniorjem Atletikov in Olimpa 2:0 (1:0).

Kombinirana mladina Celja in Jugoslavije je zaslužno zmagala. Sodil je g. Preisinger točno in objektivno.

Gimnazijske lahkoatletske tekme v Celju

Celje, 3. oktobra. Danes popoldne so bile lahkoatletske tekme višjih razredov državne realne gimnazije pod pokroviteljstvom g. prof. Bolharja. Tekmovalo je lepo število dijakov, ki so s tem pokazali, da vlada med njimi veliko zanimanje za lahkoatletiko. Rezultati, ki so bili doseženi, pričajo, da je v Celju prav dober lahko atletski naraščaj.

Zagreb: Praga 2:0. Tekma je končala z zaslužno zmago Zagrebčanov.

Belgrad: Subotica 4:2 (1:2). Pred 3000 gledalci se je odigrala na igrišču BSK medmestna tekma med Belgradom in Subotico. Belgrad je nastopil brez igralcev, ki so igrali danes v Pragi. Subotičani so bili boljši v prvem polčasu, medtem ko so Belgrajčani ostali njim enakovredni in pravi gospodarji na terenu šele v drugem polčasu. Rezultat je realen.

Tombola v Kranju

Kranj, 3. oktobra. Gasilska četa v Kranju, ki je v zadnjih 10 letih priredila v Kranju že 10 velikih tombol, za katere je vlado vedno vedno zanimanje, je tudi letos na današnji dan priredila tombolo, katere je bila izvršena še v večjem obsegu kakor prejšnje.

Na današnjo tombolo niso prihiteli samo ljudje iz Gorenjske in Ljubljane, ampak smo že dopoldne opazili v Kranju tudi ljudi iz Štajerske, največ Celja, Maribora in Vranskega. Prispeli pa so tudi iz Zagreba in drugih oddaljenih krajev. Vsi vlaki, ki vozijo po Gorenjski, so bili močno povečani. Razen tega je morala železniška postaja v Ljubljani prirediti celo poseben vlak, tako da je samo po železnici prispele v Kranj nad 9000 ljudi.

Ob 3 popoldne je bil prostor na Glavnem trgu že ves poln vrvenja in življenja, posebno pa še ob 4, ko se je začela tombola. Kljub velikemu številu dobitkov se je vršila razdelitev nagrad hitro, vendar pa se vedno prepočasi za množico, ki je komaj čakala na vsako napoved števil. Višek napetosti je nastal, ko so izklicavali oddoljne številke za tombolo, vse do takrat, ko je nekdo iz množice krepko zavpil: »Tombolo sem zadel!« Takoj za njim je hitelo mnogo ljudi k odru s svojimi tablicami in začela se je razdelitev dobitkov.

Glavni dobiček, to je avtomobil, je zadel Peter Sajevec, mali posestnik iz Mlake, občina Predosje, motorno kolo Justin Vinko iz Lučine v Poljanski dolini, drugo motorno kolo Klasek Nuša, dijakinja, hči hotelirja v Kranju, kopalnico Avenek Joško, hlapec v Kranju, spalnico Zupane Ivan, privatni uradnik v Naklem, kajak-čoln Ogrin Janez, mizar-ski pomočnik v Mengšu, moško kolo Pavčič Slavko, tesar iz Bizovika pri Ljubljani, damsko kolo Pintar Francka, kmetica iz Čepole pod Sv. Joštom, otroško kolo Marinko Jožica, trgovska pomočnica iz Ljubljane, aparat za prah Korošec Franc, posestnik na Bledu, 1200 komadov opeke Breščak Franc, hlapec na Jesenicah.

FOTOMATER

Od negativa do pozitivna Oslabljevanje in ojačevanje

negativov sta kemična procesa, ki sta po uspehu odvisna od temeljitosti ustaljevanja in izpiranja. Površnost vodi brezpogojno do neresljive okvare negativna tako v slabih kakor ojačevalcih. Vsekakor je pred nesigurnim kemičnim posežkom v negativ bolje poizkusiti dobiti uporabnejši negativ v enkratnem ali po potrebi tudi večkratnem prekopiranem potom diapozitivnih plošč in napraviti dianegativ. To napravimo na sledeči način:

Če imamo medel negativ, ki bi ga radi na kontrastih ojačili, ga prekopiramo na trdo delujočo ploščo, ki jo razvijemo še v kontrastno razvijajočem razvijalcu. Tako dobimo na kontrastih nekoliko bogatejši diapozitiv, ki ga prekopiramo ponovno v dianegativ ter pri tem kontraste na isti način lahko zopet nekoliko stopnjujemo. Proces lahko ponovimo z izhodiščem v dianegativu, dokler ne dosežemo zaželenega rezultata. Slično postopamo s preveč kontrastnim negativom z edino razliko, da vzamemo mehko delujočo diapozitivno ploščo in mehko delujoč razvijalec, najbolje izrazit izenačevalec. Opisani postopek je sicer v ekstremnih primerih precej dolgotrajen, ima pa prednost, da ni izpostavljen negativ nevarnosti, da se pokvari, niti se ne ojači zrno, kakor je to na primer pri kemičnem ojačevanju negativov. Tudi mreno je mogoče odstraniti z negativov s prekopiranjem na trdo delujočo tvorivo. Ojačevanje medlih in zamrenjenih negativov je po tem načinu celo bolj primerno kakor ojačevanje kemičnim potom.

Na splošno je ali s prekopiranjem ali s kemičnim procesom potrebno negativ oslabiti, če je zamrenjen ali pregosto krit, če je prekontrasten ali pa preveč medel in vendar po kritju gost. Na razpolago imamo sledeče oslabjevalce:

1.) ki učinkujejo na različno krite dele negativna popolnoma enakomerno in tonski značaj negativna v celoti ohranjajo;

2.) ki učinkujejo najprej in najbolj na najmanj krite dele negativna, t. j. na senčne partije, zaradi česar postane negativ še trši, in

3.) oslabjevalce, ki zmanjšajo kontraste, ker učinkujejo najmočnejše na najbolj krite dele negativna.

V prvo skupino oslabjevalcev spada kalijev permanganat, v drugo Farmerjev oslabjevalec in v tretjo amonijev persulfat.

Oslabljenje s kalijevim permanganatom je zelo sigurno in posebno priporočljivo za takšne negativne, ki imajo zadovoljiv tonski značaj ter jih zaradi tega ne nameravamo z oslabljevanjem niti skratirati, niti kontrastov omiliti, ter za izčiščenje zamrenjenih negativov. Oslabljevalni proces poteka zelo počasi ter je omogočena zaradi tega prav pogosta in učinkovita kontrola, zlasti ker je učinkovanje raztopine prekinjeno v trenutku, čim vzamemo negativ iz kopeli. V kalijevem permanganatu dobimo negativ nekoliko rumenkasto barvo, ki jo pa odpravimo v okisanem ustaljevalcu. Po tej kopeli moramo negativ temeljito izprati.

Oslabljevalec je sestavljen iz dveh osnovnih raztopin:

I. voda 1000 ccm
kalijev permanganat 4 g
II. voda 1000 ccm
žveplena kislina (66°) 2 g

Neposredno pred uporabo doziramo na 100 ccm vode I in 3 ccm raztopine II. Ze rabljena raztopina ni več uporabna.

Farmerjev oslabjevalec je sestavljen iz dveh raztopin:

I. voda 1000 ccm
natrijev tiosulfat 100 g
II. voda, dest. ali prekuhana 100 ccm
rdeča krvoločna sol 20 g

Raztopino II je hraniti v temnem prostoru in rjavi steklenici, ker se sicer kmalu pokvari. Za uporabo je dozirati: 100 ccm raztopine I+3 ccm raztopine II. Čim večji je dodatek rdeče krvoločne soli, tem rapidnejše poteka oslabljevanje, tem težje pa je tudi kontrolirati potek oslabljevanja in tem večja je zaradi tega nevarnost, da se negativ pokvari. Vsekakor ni priporočljivo iti preko predpisane količine, lahko pa oslabjevalce s primerno količino vode še razredčimo. Razredčen oslabjevalec učinkuje na vse dele negativna nekoliko bolj enakomerno ter vsaj približno ohrani prvotni tonski značaj negativna. Primeren je torej za oslabljevanje zamrenjenih negativov normalnega značaja ali pa nekoliko kontrastnih negativov. Za oslabljevanje mehkejših negativov vzamemo nerazredčen oslabjevalec, ki učinkuje predvsem na senčne partije in povečava kontraste. Nastavljen oslabjevalec ni obstojen ter se kmalu razkroji, večkrat celo že med oslabljevalnim procesom, kar spoznamo po tem, da postane prvotno zelenkastorumen raztopina brezbarvna. V takšnem primeru moramo dobiti nekoliko sveže raztopine II.

Najbolje je vključiti oslabljevanje takoj po izpiranju, ko je plast negativna po vsej površini enakomerno razmehčana. Ze suhe negativne namakamo pred oslabljevanjem v vodi približno pol ure, lahko pa jih položimo v oslabjevalec tudi suhe. Pri suhih negativih poteka oslabljevanje bolj počasi. Če je plast negativna dobro razmehčana, prične postajati negativ približno po poteku pol minute prozornejši, spocetka komaj vidno, potem pa vedno močnejše ter je potrebno prav skrbno in pogosto nadziranje, da proces pravocasko prekinemo in ohranimo nežnejšo risbo detajlov v senčnih delih in poltonih. Bolje je celo, da vzamemo negativ iz kopeli nekoliko prej, preden se nam zdi dovolj oslabljen, kajti raztopina učinkuje še nekaj časa po prekinitvi, dokler ni iz negativnega v vodi temeljito izprana. Po končanem oslabljevanju moramo negativ takoj in temeljito izprati.

Farmerjev oslabjevalec odstranjuje z negativov tudi sivo, rumeno in dihotično mreno. Lastnost, da z oslabljevanjem ojači kontraste negativna, je razumeti tako, da prične topiti usedlino srebra najprej na površini negativna in šele potem prodira polagoma tudi v globino plasti. Ker leži risba senčnih partij negativna na njegovi površini, načne istocasno z morebitno mreno tudi senčne partije in ojači tako kontraste v sliki.

Opisano oslabljevanje je razlegnjeno na vso površino negativna, vendar oslabimo lahko s primerno spretnostjo tudi posamezne dele. Najprimernejše orodje za takšno precej koščljivo delo je čopič, ki ga pomočimo v zelo razredčen oslabjevalec in večkrat prevečemo z njim tiste dele mokre negativne plasti, ki jih nameravamo oslabiti, ter pri tem pazimo na konture risbe, da jih ne uničimo. Na isti način ojačimo lahko zamrenjene svetlebo na pozitivih ter se z zelo tankim čopičem lotimo tudi takšnih delov, ki so zaradi finih podrobnosti v risbi prav delikatni.

